

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ
Кафедра землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗЕМЛЕРОБСТВА

освітньо-наукова програма **Агрономія**
спеціальність **201 Агрономія**
галузь знань **20 Аграрні науки та продовольство**
освітній ступінь **Доктор філософії**

Розробник: Сергій ТАРАНЕНКО, доцент кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Гарант: Сергій ПОСПЄЛОВ, професор кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Полтава 2021р.

Назва навчальної дисципліни	Екологічні проблеми землеробства
Назва структурного підрозділу	Кафедра землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Спеціальність	201 Агрономія
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Вивчення дисциплін «Агроекологія», «Органічне землеробство».
	<p><i>Викладач:</i> Сергій Тараненко, доцент кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.</p> <p><i>Контакти:</i> ауд. 33(навчальний корпус №1)</p> <p><i>e-mail:</i> sergii.taranenko@pdaa.edu.ua, сторінка викладача https://www.pdau.edu.ua/people/taranenko-sergiy-volodymyrovych</p>

Заплановані результати навчання

Метавивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти уявлення про виконання аналітичних і екологічних виробничих функцій та завдань у галузях, пов'язаних з оцінюванням екологічної ситуації на агроландшафтах та розроблення систем заходів її оптимізації.

Основні завдання навчальної дисципліни: є формування у студентів теоретичних і практичних основ: законів екологічного землеробства; системи заходів розширеного відтворення родючості ґрунту; системи протиерозійних заходів у галузі землеробства; заходів екологічно безпечного застосування агрохімікатів; методики оцінювання екологічної безпеки системи сівозмін; методики екологічного оцінювання системи обробітку ґрунту; методики екологічного оцінювання системи землеробства; основних екологічних проблем в землеробстві конкретного господарства; системи заходів розширеного відтворення родючості ґрунту; системи протиерозійних заходів; оцінки екологічного стану конкретного агроландшафту; екологічно безпечного застосування агрохімікатів.

<i>Компетентності</i>	<i>Програмні результати навчання</i>	
ФК 2. Здатність до комплексності проведення досліджень у галузі агропромислового виробництва та агрономії.	ПРН17. оптимізаційні заходи забезпечення	Розробляти стратегії екологічно
ФК 3. Вміння володіти інформацією щодо	безпечного	функціонування

сучасного стану і тенденцій розвитку світових і вітчизняних агротехнологій вирощування сільськогосподарських культур. ФК4. Вміння формалізувати фахові прикладні задачі в галузі агропромислового виробництва, алгоритмізувати їх.	агроекосистем з урахуванням пріоритетів регіональної політики. ПРН21. Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування з урахуванням імплементації екологічних імперативів у розвиток аграрного виробництва.
---	--

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття про предмет «Екологічні проблеми землеробства», його об'єкти і методи вивчення.

Тема 2. Закони екологічного землеробства.

Тема 3. Відтворення родючості ґрунту – вузлова екологічна проблема землеробства, шляхи її вирішення.

Тема 4. Захист ґрунтів від ерозії.

Тема 5. Особливості використання добрив в екологічному землеробстві.

Тема 6. Екологічне значення раціональної структури землекористування і сівозмін.

Тема 7. Екологічне обґрунтування заходів та систем механічного обробітку ґрунту.

Тема 8. Напрями екологізації систем землеробства.

Тема 9. Моніторинг навколишнього середовища та його використання в практиці землеробства.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 120 год. Кількість кредитів – 4,0.

Форма семестрового контролю – залік

Структура курсу

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л	лаб	с.р.
Тема 1. Поняття про предмет «Екологічні проблеми землеробства», його об'єкти і методи вивчення.	12	2		10
Тема 2. Закони екологічного землеробства.	12	2		10

Тема 3. Відтворення родючості ґрунту – вузлова екологічна проблема землеробства, шляхи її вирішення.	15	4	4	7
Тема 4 . Захист ґрунтів від ерозії.	12	2		10
Тема 5. Особливості використання добрив в екологічному землеробстві.	12	2		10
Тема 6. Екологічне значення раціональної структури землекористування і сівозмін.	14	4		10
Тема 7. Екологічне обґрунтування заходів та систем механічного обробітку ґрунту.	14	4		10
Тема 8. Напрями екологізації систем землеробства.	13	2	4	7
Тема 9. Моніторинг навколишнього середовища та його використання в практиці землеробства	16	2	8	6
Усього годин	120	24	16	80

Форма оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Виконання вправ на лабораторних заняттях		Виконання завдань на самостійну роботу	
	Мінім. кількість балів	Максим. кількість балів	Мінім. кількість балів	Максим. кількість балів
	ПРН 17 Розробляти оптимізаційні стратегії забезпечення екологічно безпечного функціонування агроєкосистем з урахуванням пріоритетів регіональної політики.	15	25	15
ПРН 21 Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування з урахуванням імплементації екологічних імперативів у розвиток аграрного виробництва.	15	25	15	25

Політика оцінювання

1. Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних

завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень джерела інформації.

2. Дедлайни та перескладання: Завдання лабораторних робіт, звіти з лабораторних робіт, завдання з самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-25%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу деканату.

Методи та форми оцінювання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 17 Розробляти стратегії забезпечення екологічно безпечного функціонування агроєкосистем з урахуванням пріоритетів регіональної політики.	МН-1- лекція, розповідь–пояснення; МН-2 демонстрування; МН-3 – лабораторні роботи. МНІ -4 – дистанційне навчання.	Виконання вправ на лабораторних заняттях, виконання завдань для самостійної роботи
ПРН 21 Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування з урахуванням імплементативних імперативів у розвитку аграрного виробництва.	МНСР 1 – самостійна робота без контролю викладача.	

Література та джерела інформації

Основна

1. Охорона ґрунтів / М.К. Шикуча, О.Ф. Гнатенко, Л.Р. Петренко та ін. – К.: Т-во „Знання”, 2001. – 398 с.
2. Бомба М.Я., Періг Г.Т., Рижук С.М. та ін. Землеробство з основами ґрунтознавства, агрохімії та агроєкології. – К.: Урожай, 2003. – 400 с.
3. Гордієнко В.П. та ін. Землеробство: Навч. Посібник – К.: Вища школа, 1991. – 268 с.
4. Моргун Ф.Т., Шикуча Н.К., Тарарико А.Г. Почвозащитное земледелие. – К.: Урожай, 1988. – 256 с.
5. Кравченко М.С., Злобін Ю.А., Царенко О.М. Землеробство. – К.: Либідь, 2002. – 496 с.

Допоміжна

1. http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Ekol_bezpeka/2008_3_4/EB_3_4_PDF/102.pdf

2. http://ebooktime.net/book_17.html

3. <http://sg.dt-kt.net/books/book-5/>

Інформаційні ресурси

4. <http://www.pdaa.edu.ua/category/мітки/вісник-пдаа>

5. <http://www.propozitsiya.com/?page=149&itemid=2763&number=90>

6. http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Ekol_bezpeka/2008_3_4/EB_3_4_PDF/102.pdf

7. http://ebooktime.net/book_17.html

8. <http://sg.dt-kt.net/books/book-5/>